

BESLISBOOM VERWERKERSOVEREENKOMST

Vooraf:

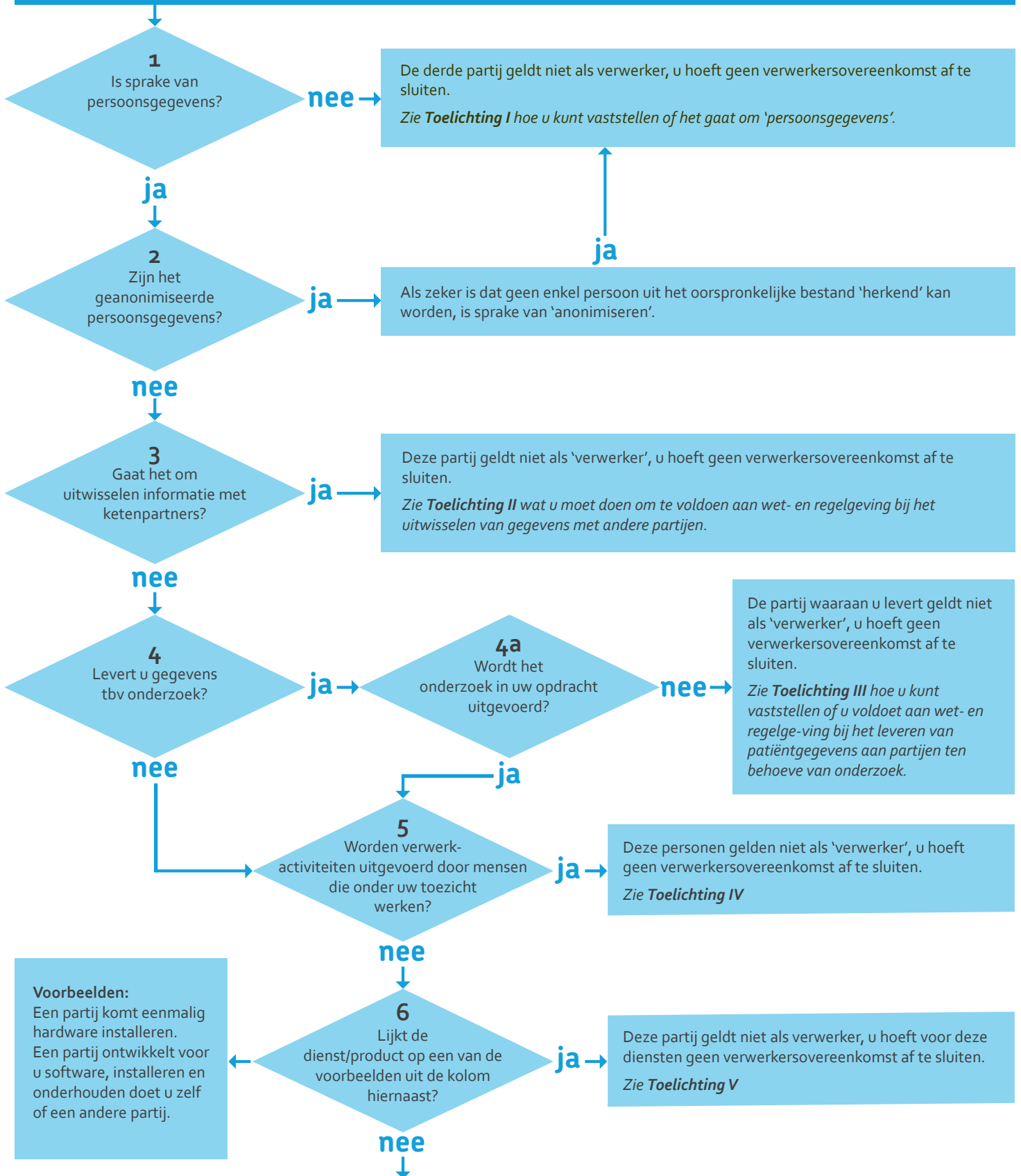
Uit de beslisboom blijkt wanneer wel en wanneer geen verwerkersovereenkomst nodig is. Wanneer geen verwerkersovereenkomst nodig is maar wel persoonsgegevens worden verwerkt, dan moet een veilige omgang met patiëntgegevens in andere afspraken zijn opgenomen. Die afspraken (overeenkomsten) worden ook in de beslisboom en de toelichtingen vermeld. Een aantal van de gebruikte termen verdienen hierbij een nadere toelichting:

- **Persoonsgegevens.** Dit gaat over gegevens die herleidbaar zijn tot individuele personen. Dit zijn natuurlijk patiëntgegevens, maar bijvoorbeeld ook personeelsgegevens en gegevens over aangesloten huisartsen.
- **Verwerking van persoonsgegevens.** Verwerken omvat alle activiteiten op het gebied van het beheren en gebruiken van persoonsgegevens, U moet denken aan activiteiten zoals: vastleggen, verzamelen, ordenen, opslaan, verstrekken, structureren, afschermen etc.
- **Verwerker.** De partij die, in opdracht van een verantwoordelijke, persoonsgegevens verwerkt. De verantwoordelijke bepaalt het doel en de middelen van de verwerking.
- **Ketenpartner.** Andere zorgorganisatie of zorgverlener die zorg verleent in samenhang met de zorg die de u zelf verleent en waarbij sprake is van een zekere mate van continuïteit van activiteiten. Ketenpartners hebben hun eigen verantwoordelijkheid voor door hen geleverde zorg.
- **Gegevensuitwisseling.** (Herleidbare) persoonsgegevens kunnen worden uitgewisseld met ketenpartners of medewerkers in relatie tot de behandeling van een patiënt, voor de eigen bedrijfsvoering, maar ook voor andere doeleinden zoals onderzoek.

BESLISBOOM VERWERKERSOVEREENKOMST

START

U overweegt om een overeenkomst te sluiten of afspraken te maken met een partij en u denkt dat u een verwerkersovereenkomst moet afsluiten.

Voorbeelden:

Een partij komt eenmalig hardware installeren.
Een partij ontwikkelt voor u software, installeren en onderhouden doet u zelf of een andere partij.

EINDE

In de betekenis van de AVG geldt deze partij als 'verwerker', namelijk een partij die in opdracht van u persoonsgegevens 'verwerkt'. Kijk ook naar de definities van 'verwerker' en 'verwerking'.

Uit het schema blijkt dat voor de volgende partijen een verwerkersovereenkomst nodig is:

- De beheerder van het systeem waarin u patiëntdossier heeft opgeslagen, zoals de leverancier van het HIS, KIS of HAPIS. De leverancier heeft dan toegang tot patiëntgegevens en geldt zodoende als verwerker.
- Het administratiekantoor dat de salarisadministratie voor u verzorgt en hiertoe gegevens van werknemers moet verwerken.
- Dienstverleners die uw declaratie verzorgen en hiertoe gegevens van patiënten verwerken.
- Dienstverleners die rapportages maken en hiervoor toegang hebben tot de gegevens van patiënten of medewerkers.
- De beheerder van de telefonie omgeving, waarin gesprekken kunnen worden opgenomen.

In [BIJLAGE: VOORBEELDEN](#) is een meer uitgebreide lijst van veel voorkomende voorbeelden opgenomen.

TOELICHTING I: PERSOONSgegevens

Persoonsgegevens zijn gegevens die herleidbaar zijn tot een individu. In elk geval zijn dat gegevens zoals: namen, adressen, telefoonnummers. Maar ook als u een bestand heeft waaruit dit soort gegevens zijn gewist, kan er nog steeds sprake zijn van 'persoonsgegevens'.

Een voorbeeld: u heeft een lijst patiënten met gegevens over bezoek en roken. U verwijdert voornaam, achternaam, adres, het mailadres uit de lijst en houdt alleen over: 1. hoe vaak elke patiënt in de laatste maand bij u op het spreekuur is geweest en 2. Of de patiënt wel of niet rookt.

Het zal niet moeilijk zijn om een deel van de patiënten uit deze gegevens toch te kunnen identificeren, voor iemand die de patiënt kent. De gegevens worden hierom beschouwd als persoonsgegevens.

DOEN: Kritisch zijn op anonimiseren. Het is erg moeilijk om bestanden zover uit te kleden dat ze echt niet meer tot de personen herleid kunnen worden.

TOELICHTING II: KETENPARTNERS

Ketenpartners, zoals ziekenhuizen, andere huisartsen etc zijn geen 'verwerkers'. Deze partijen zijn, net als u, verwerkersverantwoordelijken. Dat betekent dat u geen verwerkersovereenkomst hoeft af te sluiten met deze partijen.

DOEN: U moet weten met welke partijen u wel of niet persoonsgegevens mag uitwisselen. U moet ook zorgen dat uw medewerkers, huisartsen in opleiding etc. weten aan welke partijen ze welke informatie mogen geven. Dit kan bijvoorbeeld in een gedragscode opgetekend worden.

TOELICHTING III: ONDERZOEK EN ANALYSES

U geeft opdracht aan een partij om een analyse uit te voeren op uw bestanden met persoonsgegevens of om een onderzoek uit te voeren. In dat geval geldt deze partij als verwerker, waarmee u een verwerkersovereenkomst moet afsluiten. Het onderscheidend criterium is dat de partij die u heeft ingehuurd, geen eigen doel heeft met de analyse of het onderzoek.

Echter als deze partij onder eigen verantwoordelijkheid onderzoek uitvoert (bijvoorbeeld een farmaceutisch bedrijf of universiteit), dan geldt deze partij niet als verwerker. U hoeft geen verwerkersovereenkomst te sluiten met deze partij.

DOEN: Wanneer het gaat om onderzoek moet u expliciet toestemming hebben van betrokkenen. Deze toestemming moet zijn vastgelegd. U moet de betrokkene gelegenheid geven om toestemming in te trekken.

Wanneer het gaat om analyses ter ondersteuning van kwaliteitsbeleid of bedrijfsvoering is toestemming niet nodig.

TOELICHTING IV: MEDEWERKERS

U geldt als 'verwerkingsverantwoordelijke' en uw medewerkers, al dan niet in vaste dienst, vallen onder uw verantwoordelijkheid en zijn geen verwerkers. Ook ZZP'ers en tijdelijke krachten die op detacheringsbasis bij u werken zijn geen verwerkers. Hoewel een uitzondering hierop kan zijn de ZZP'er die zelf bepaalt hoe hij/zij voor u een bepaalde opdracht uitvoert. In dat geval lijkt de ZZP'er op een bedrijf.

DOEN: U moet zorgen dat u voldoende heeft gedaan om ervoor te zorgen dat deze mensen betrouwbaar zijn (bijvoorbeeld door middel van screening), de regels kennen, een geheimhoudingsverklaring hebben getekend etc. Ook moet u regelmatig controleren of iedereen zich houdt aan de regels.

TOELICHTING V: DIENSTVERLENERS

De termen 'verwerker' en 'verwerken' wekken de suggestie dat een verwerker actief iets doet met de persoonsgegevens. Echter ook een bedrijf dat de servers verhuurt, waarop u de bestanden met persoonsgegevens bewaart, geldt als verwerker. Met deze partij moet u een verwerkersovereenkomst sluiten. Deze partij speelt in uw opdracht een rol bij het verzamelen, vastleggen, wissen etc. van de persoonsgegevens.

Als een partij echt geen toegang kan hebben tot de persoonsgegevens en geen van de activiteiten uitvoert die zijn genoemd in de definitie van verwerken hieronder, is een verwerkersovereenkomst niet nodig. Praktische voorbeelden hiervan zijn:

- Een partij die eenmalig op uw locatie hardware komt installeren.

- Een partij die in uw opdracht software ontwikkelt en u heeft het installeren van de ontwikkelde software uitbesteed aan weer een andere partij. In dat geval geldt alleen de laatst genoemde partij als verwerker.

BIJLAGE: VOORBEELDEN

In de onderstaande tabel staan veel voorkomende voorbeelden van partijen waarmee afspraken worden gemaakt. Mogelijk gelden deze partijen als verwerker, waarvoor een verwerkersovereenkomst nodig is. Omdat individuele gevallen kunnen afwijken, is de reden toegelicht waarom wel of geen verwerkersovereenkomst nodig is. In de eerste kolom staat degene die verantwoordelijk is voor de persoonsgegevens, oftewel vanuit welk perspectief de vraag is benaderd.

VERANTWOORDELIJKE	AFSPRAKEN MET	VERWERKERS- OVEREENKOMST NODIG?	REDEN
Gezondheidscentrum of Zorggroep	Huisartsenpost	Nee	De huisartsenpost heeft een zelfstandige verantwoordelijkheid voor de behandeling van de patiënt en zodoende voor de verwerking van de patiëntgegevens. <i>Zie ook: Toelichting II: ketenpartners</i> Toestemming van de patiënt voor het beschikbaar stellen van gegevens is wel nodig.
Gezondheidscentrum, Zorggroep of Huisartsenpost	Zorgverzekeraar	Nee	Voor het declaratieverkeer geldt een ander wettelijk kader (Zorgverzekeringswet). Een verwerkersovereenkomst is niet nodig.
Zorggroep of Huisartsenpost	Huisartsen praktijk	Nee	De huisartsenpraktijk heeft een zelfstandige verantwoordelijkheid voor de behandeling van de patiënt en zodoende voor de verwerking van de patiëntgegevens. <i>Zie ook: Toelichting II: ketenpartners</i>
Zorggroep	Ketenpartners, zoals diëtisten,	Nee	De ketenpartners hebben een zelfstandige verantwoordelijkheid voor de behandeling van de patiënt en zodoende voor de verwerking van de patiëntgegevens.

	fysiotherapeuten, psychologen, etc.		Het is wel belangrijk om spelregels af te spreken hoe je binnen de zorggroep omgaat met persoonsgegevens. <i>Zie ook: Toelichting II: ketenpartners</i>
Gezondheidscentrum, Zorggroep of Huisartsenpost	Regionaal Data Centrum	Ja	De RDC's voeren opdrachten uit ter ondersteuning van het kwaliteitsbeleid of de bedrijfsvoering. Wanneer zij ook activiteiten uitvoeren die buiten de primaire doelstelling van de verwerking van gegevens vallen, dan is ook toestemming van de patiënt nodig. <i>Zie ook: Toelichting V: dienstverlening</i>
Gezondheidscentrum, Zorggroep of Huisartsenpost	HIS, KIS, HAPIS leverancier	Ja	Wanneer leveranciers/dienstverleners toegang kunnen krijgen tot persoonsgegevens is een verwerkersovereenkomst nodig. Wanneer zij geen enkele verwerking uitvoeren (bijvoorbeeld ook niet 'opslaan'), dan is een verwerkersovereenkomst niet nodig. <i>Zie ook: Toelichting V: dienstverlening</i>
Gezondheidscentrum, Zorggroep of Huisartsenpost	Software of hardware leverancier	Nee	Wanneer een leverancier alleen de software of hardware levert, maar geen verwerking van persoonsgegevens uitvoert, dan is een verwerkersovereenkomst niet nodig. <i>Zie ook: Toelichting V: dienstverlening</i>
Gezondheidscentrum, Zorggroep of Huisartsenpost	Zelf management platform leverancier	Ja	Een zelfmanagement platform slaat persoonsgegevens op, bijvoorbeeld inloggegevens. Wanneer u dit platform aan de patiënt aanbiedt, dan verwerken zij persoonsgegevens onder uw verantwoordelijkheid en is een verwerkersovereenkomst nodig. <i>Zie ook: Toelichting V: dienstverlening</i> Indien het platform onder de verantwoordelijkheid van een ketenpartner wordt aangeboden, dan is een verwerkersovereenkomst met u niet nodig.

			De ketenpartner zal dan de verwerkersovereenkomst afsluiten. <i>Zie ook: Toelichting II: ketenpartners</i>
Gezondheidscentrum, Zorggroep of Huisartsenpost	InEen, bv Benchmark Keten zorg, Benchmark Huisartsen-posten of Zelfevaluatie	Nee	InEen vraagt geen persoonsgegevens op, maar alleen geaggregeerde gegevens, die niet tot individuen herleidbaar zijn. <i>Zie ook: Toelichting I: persoonsgegevens</i>
Gezondheidscentrum, Zorggroep of Huisartsenpost	Inspectie Gezondheids- zorg en Jeugd	Nee	Voor de toezichtfunctie van de IGZ geldt een ander wettelijk kader. Een verwerkersovereenkomst is niet nodig.
Gezondheidscentrum, Zorggroep of Huisartsenpost	Autoriteit Persoons-gegevens	Nee	De AP vraagt geen persoonsgegevens op. Een verwerkersovereenkomst is niet nodig.
Gezondheidscentrum, Zorggroep of Huisartsenpost	Nederlandse Zorg- autoriteit	Nee	Voor de toezichtfunctie van de NZa geldt een ander wettelijk kader. Een verwerkersovereenkomst is niet nodig.
Gezondheidscentrum, Zorggroep of Huisartsenpost	NIVEL Zorgregi- straties	Ja	Het NIVEL verwerkt privacy-gevoelige informatie, zoals informatie over leeftijd en diagnose, in opdracht van huisartsenpraktijken en -posten. Het NIVEL sluit hiervoor een verwerkersovereenkomst af. <i>Zie ook: Toelichting III: onderzoek</i>
Gezondheidscentrum, Zorggroep of Huisartsenpost	Universiteit	Nee	Een universiteit doet zelfstandig onderzoek, niet in opdracht van u. Om persoonsgegevens te delen heeft u toestemming nodig. <i>Zie ook: Toelichting III: onderzoek</i>

Gezondheidscentrum, Zorggroep of Huisartsenpost	Salaris administratie kantoor	Ja	Wanneer u uw salarisadministratie heeft uitbesteed dan is een verwerkersovereenkomst met deze partij nodig. <i>Zie ook: Toelichting V: dienstverlening</i>
Gezondheidscentrum, Zorggroep of Huisartsenpost	Salaris administratie software leverancier	Nee	Wanneer u uw salarisadministratie in eigen beheer voert (eventueel met een ingehuurd salarisadministrateur) en de software leverancier geen toegang tot gegevens kan krijgen (de software is lokaal geïnstalleerd), dan is een verwerkersovereenkomst niet nodig. Betreft het een 'webapplicatie', dan is een verwerkersovereenkomst wel nodig. De software leverancier verwerkt dan wel persoonsgegevens. <i>Zie ook: Toelichting V: dienstverlening</i>
Gezondheidscentrum, Zorggroep of Huisartsenpost	Website beheerder, intranet beheerder of hosting partij	Ja	Wanneer persoonsgegevens worden verwerkt, dan is een verwerkersregister noodzakelijk. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer gebruik wordt gemaakt van een online invulformulier, een mogelijkheid tot aanmelding van een afspraak of een andere invoermogelijkheid waar persoonsgegevens kunnen worden ingevoerd. <i>Zie ook: Toelichting V: dienstverlening</i>

BIJLAGE: DEFINITIES

Persoonsgegevens: (definitie AVG)

„persoonsgegevens“: alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon („de betrokkene“); als identificeerbaar wordt beschouwd een natuurlijke persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van een identificator zoals een naam, een identificatienummer, locatiegegevens, een online identicator of van een of meer elementen die kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, genetische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die natuurlijke persoon.

Verwerking: (definitie AVG)

„verwerking“: een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedures, zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens.